

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Формування соціально-активної позиції учнівської молоді»
2019-2020 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Тургенева Анастасія Олександрівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/turgeneva/
Контактний телефон	-
E-mail викладача	aa_turgeneva@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Щосереда з 13.00 до 14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	18	12	60	залік
заочна		10	6	74	

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціально-активна позиція, учнівська молодь, життєві стратегії, соціальна взаємодія, суб'єкти виховання, життєвий успіх.

Мета курсу: оволодіння майбутніми соціальними працівниками технологією формування соціально-активної позиції учнівської молоді.

Предмет курсу: теоретико-практичні засади формування соціально-активної позиції учнівської молоді.

Програмні компетентності:

ЗК-8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК-1 Здатність використовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки.

Результати навчання:

ПР-1 Здатен установлювати зв'язки міждисциплінарних знань, які сприяють соціалізації особистості, її розвитку та попередженню виникнення соціальних проблем.

ПР-10 Здатен проектувати зміст, етапи індивідуально-диференційованого, особистісно-зорієнтованого підходу в соціальній роботі.

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретичні основи формування соціально-активної позиції особистості.

Актуальність проблеми формування соціально-активної позиції особистості в умовах сьогодення. Мета, завдання, термінологічно-понятійний апарат курсу. Сучасні наукові підходи до формування соціально-активної позиції особистості. Фактори становлення і розвитку соціально-активної позиції особистості в підлітковому та юнацькому періодах життєдіяльності.

Тема 2. Соціальна активність як чинник суспільного розвитку.

Ідентифікація особистості як визначення людини у соціальному просторі. Ідентичність як відчуття збігу зовнішнього та внутрішнього «Я». Види ідентичностей: гендерна, сімейна, громадянська, мовна, конфесійна та ін. Соціально-структурний аспект ідентифікації. Ідентифікаційні практики як віднесення себе до певних позицій у соціальному просторі. Соціально-статусна ідентичність. Поняття стилю та способу життя. Ставлення до життя та його основні типи (оптимізм і скептицизм, практичний і споглядальний). Актуальний та потенційний життєвий успіх. Поняття життєвої стратегії. Життєві стратегії особистості у суспільстві, що трансформується.

Тема 3. Особливості формування соціально-активної позиції учнівської молоді.

Вітчизняний та зарубіжний досвід соціальної роботи з розвитку соціально-активної позиції учнівської молоді. Форми прояву соціальної активності учнівської молоді (рефлексія та поведінка; активність індивіда, активність суб'єкта й активність особистості; надситуативна активність). Види соціальної активності молоді (пізнавальна, трудова, соціально-політична).

Тема 4. Основні напрями діагностики соціально-активної позиції учнівської молоді.

Поняття соціальної взаємодії та її рівні. Соціальні норми та соціальний контроль як регулятори соціальної взаємодії. Види соціальних норм. Поняття соціального контролю та соціальних санкцій. Види соціальних санкцій (позитивні, негативні, формальні, неформальні). Критерії сформованості соціально-активної позиції учнівської молоді. Діагностичний інструментарій вивчення рівня сформованості соціально-активної позиції учнівської молоді.

Тема 5. Моделювання процесу формування соціально-активної позиції учнівської молоді.

Елементи моделі формування соціально-активної позиції. Формування компетентностей учнівської молоді (комунікативної, організаційної, поведінкової, соціокультурної, соціально-психологічної). Бюджет часу та програма життєдіяльності особистості. Соціальні ролі (бажані, прийнятні, недоречні). Передбачуваність поведінки рольового партнера. Проблема міжособистісного взаєморозуміння. Перешкоди на шляху до взаєморозуміння. Пізнавальна творчість як знаходження нових знань.

Тема 6. Практика здійснення соціальної роботи з формування соціально-активної позиції учнівської молоді.

Забезпечення мотивації до вироблення власної соціально-активної позиції. Забезпечення цілеспрямованого розвитку соціальної активності шляхом організації колективу, самоврядування. Залучення до активної діяльності, створення стимулювального і розвивального середовища з використанням інтерактивних форм роботи (рольові ігри, змагання, тренінги). Створення гуманних відносин між суб'єктами виховання. Навчання соціальним навичкам («Задавання питання», «Початок бесіди», «Прийняття критики», «Слова вдячності»).

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітеллінг, навчальна дискусія, мозковий штурм, дебріфінг); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, самостійне спостереження, скрайбінг); практичні (вправи, гейміфікація, дослідні роботи); методи усного та письмового контролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс передбачає аудиторні заняття, індивідуальну та групову роботу, а також самостійне вивчення матеріалу з використанням консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 2	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 3	Виступ – 5	10	10	25

	Участь в обговоренні (доповнення) – 2			
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	-	10	15	25
Тема 2	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 3	-	10	15	25
Тема 4	-	10	15	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів, мінімально 35 балів)	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2	50	100	
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ЄКТС
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

1. Бикова О. Превентивність у формуванні соціальної компетентності. Використання інтерактивних методів / О. Бикова // Соціальний педагог. – 2018. – № 8. – С. 34 – 47.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. – 2-ге вид. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.
3. Карпенко О. Г. Теорія і практика професійного становлення соціального працівника : [навчальний посібник] / О. Г. Карпенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 192 с.

4. Карпенко О. Г. Теорія та практика соціальної роботи : [навчальний посібник] / О. Г. Карпенко, Н. Ф. Романова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.

5. Кириченко В. І. Сучасні підходи до формування просоціальної поведінки учнів загальноосвітніх навчальних закладів / В. І. Кириченко // Сучасний виховний процес : сутність та інноваційний потенціал «НАІР». – Івано-Франківськ, Україна. – 2014. – С. 84 – 86.

6. Лукашевич М. П. Соціальна робота : теорія і практика : [навч. посіб.] / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2014. – 368 с.

7. Сергеева Л. М. Лідерство : навч. посібн. / Л. М. Сергеева, В. П. Кондратьєва, М. Я. Хромей / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. – 296 с.

8. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / [О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, Т. Г. Веретенко]; за ред. О. В. Безпалько. – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.

9. Тургенєва А. О. Соціально-педагогічні умови формування соціально активної позиції в учнів професійно-технічних навчальних закладів / А. О. Тургенєва // Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал / Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : Гедеон-Прінт, 2015. – № 4 (84). – С. 129 – 133.

10. Як сформувані світоглядну позицію особистості в дитячому об'єднанні : методичний посібник / наук. ред. Т. К. Окушко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 200 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО
4. Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://zakon.rada.gov.ua/>:
 - Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» : станом на 20 січня 2018 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
 - Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» : станом на 9 серпня 2019 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>